

Asia: VN/15957/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan lainsäädäntöön tehtäviksi muutoksiksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset kommentit hallituksen esityksestä

Suomen Varustamot ry (SV ry) pitää hyvänä sitä, että lainsäädäntöä kehitetään Covid-19 pandemian aikana kertyneiden kokemusten perusteella. Suomen ulkomaankauppa ja huoltovarmuus kuitenkin nojaavat toimiviin ja luotettaviin merikuljetuksiin. SV ry pitää erittäin tärkeänä, että lainsäädännössä annetut toimivaltuudet kieltää, rajoittaa tai muuten puuttua alusliikenteen kulkuun terveysturvallisuuden perusteella, ovat täsmällisiä ja rajattuja vain siihen laajuuteen, joka on taustalla olevien tavoitteiden kannalta välttämätöntä.

Lakiehdotukset

1. Alusliikennepalvelulaki (623/2005)

Pykäliin 17 ja 17 a ehdotettujen muutosten myötä liikenne- ja viestintävirastolle annettaisiin toimivalta rajoittaa alusliikennettä, kieltää yksittäisen aluksen saapuminen satamaan tai sieltä lähtö tai määrätä alus ankkuriin terveysturvallisuuden ylläpitämiseksi. Nykyisten pykälien mukaan toimet edellyttävät liikenneturvallisuuteen tai pakotelainsäädäntöön liittyviä perusteita.

Suomen Varustamot ry (SV ry) pitää muutosesitysten perusteluita suppeana eikä niistä ilmene selkeästi taustalla olevat tavoitteet.

Aluksen terveysturvallisuutta ei edistä se, että alus määrätään ankkuriin odottamaan satamaan pääsyä tilanteessa, jossa aluksen henkilökunta tai matkustajat ovat altistuneet tai sairastuneet. Aluksen tulee saada saapua satamaan, jossa tilanne voidaan terveysturvallisuuden kanssa yhdessä hoitaa asianmukaisesti. Näin pystytään säilyttämään mahdollisimman häiriötön liikenteen jatkuminen ja ennen kaikkea varmistaa aluksen miehistön ja matkustajien terveydenhoito. Viranomaisen velvollisuutena on varautua siihen, että sillä on riittävät valmiudet ottaa aluksia

vastaan myös normaaliolojen häiriötilanteissa. Aluksien kulun estämisellä ei tule pelata aikaa viranomaisten maissa tapahtuville valmisteluille.

Lakimuutos tuo vastaavan toimivallan myös alusten lähtöön liittyen. SV ry pitää hankalasti ymmärrettävänä toimenpiteenä sitä, että aluksen lähtö ankkurista tai satamasta kielletäisiin muutoin kuin olemassa olevien turvallisuuskriteerien tai pakotelainsäädännön perusteella.

Lisäksi Suomen Varustamot ry haluaa nostaa esiin sen, että edellä mainituista toimenpiteistä aiheutuisi huomattavia taloudellisia menetyksiä ja toiminnallisia vaikeuksia rahti- ja matkustajaliikenteen kuljetuspalveluntarjoajille. Pykälien perusteella tehdystä liikenteen rajoittamisesta tai kielloista aiheutuneet taloudelliset menetykset tulisi korvata kuljetuspalveluntarjoajille.

SV ry on huolestunut siitä, että muutosehdotusten yhteydessä ei ole huomioitu riittävästi sitä, miten VTS-palveluntarjoaja tiedottaisi kuljetuspalveluntarjoajia terveysturvallisuuden perusteella tehdyistä rajoituksista tai kielloista. Mahdollisimman ennakoivasti, jo ennen päätöksiä tehty tiedottaminen on kriittistä.

SV ry pyytää huomioimaan sen, että muutos antaisi myös VTS-palveluntarjoajalle toimivallan tehdä omasta aloitteestaan edellä mainittuja rajoitustoimenpiteitä terveysturvallisuuden ylläpitämiseksi. SV ry pitää tätä ylimitoitettuna eikä kannata tämän luonteisen toimivallan antamista VTS-palveluntarjoajalle.

2. Vesiliikennelaki

Pykäliin 19 ja 100 ehdotetut muutokset koskevat kaikkea vesiliikennettä (ml. alle 24 metriset vesikulkuneuvot) ja ovat saman luonteisia kuin alusliikennepalvelulakiin esitetyt muutokset eli niiden myötä annettaisiin vesiliikennettä valvovalle viranomaiselle oikeus vesikulkuneuvon matkan estämiseen tai keskeyttämiseen tai vesialueen väliaikaiseen sulkemiseen. Nykyisten pykälien mukaan perusteena toimii onnettomuus tai vastaava syy, mutta jatkossa perusteena voisi olla myös ihmisten hengen ja terveyden turvaaminen tai yhteiskunnan poikkeuksellinen tilanne.

SV ry:n ymmärtää, että muutoksilla halutaan antaa toimivalta rajoittaa vesialueiden liikennettä tilanteissa, joissa esimerkiksi ko. vesialueeseen linkittyvällä maa-alueella on tehty väliaikaisia rajoituksia tai kieltoja. Kieltojen ja rajoitusten kielteiset vaikutukset rahti- ja matkustajaliikenteen palveluntarjoajille ovat samat kuin alusliikennepalvelulain nojalla tehdyissä toimenpiteissä.

Vesiliikennelain muutosten osalta SV ry haluaa korostaa sitä, että mahdollisten vesialueiden sulkeminen ei saisi estää ammattimerenkulun liikennöintiä alueella eli alusten tulisi olla mahdollista liikennöidä alueen läpi normaaliin tapaan. Myös luotsauspalveluita tulisi olla saatavilla luotsattaviksi nimetyillä väylillä.

3. Luotsauslaki (940/2003)

SV ry pitää ehdotettua uutta 21 §:n 5 momenttia kannatettavana. Ehdotetulla muutoksella parannetaan merikuljetusten jatkuvuuden ja Suomen huoltovarmuuden ylläpitämistä. Uusi momentti helpottaa niiden henkilöiden tilannetta, joiden luotsauksen henkilölupa vanhenisi, koska häiriötilanne estää tai vaikeuttaa lupien uudistamista.

Hartonen Sinikka
Suomen Varustamot ry